

ועדת גורן

פרוטוקול

ישיבה מיום 25.2.2010

נוכחים: חברי הועדה: כב' השופט (בדימוס) אורי גורן, יו"ר הועדה

כב' השופט (בדימוס) ד"ר גבריאל קלינג

מר אביגדור קהלני

פרופ' ערן דולב

גב' אסתר דומיניסיני

משקיף מטעם משרד האוצר: מר מאיר בינג

משקיף מטעם צה"ל: מר יצחק פוקס

משקיף מטעם משהב"ט: גב' הלן מור

מרכז הוועדה: מר אביהו דיסטלמן

הופיע בפני הוועדה: אלוף מילי עמוס ירון, לשעבר מנכ"ל

משהב"ט וראש אכ"א.

נוכחים נוספים: מר קותי מור- ראש אגף שיקום נכים

במשרד הביטחון

מר זאב פיינר- דובר הוועדה

גב' טל שמאי- מזכירת הוועדה

סרן נגר יובל- רמ"ד מאושפזים

גורמים נוספים

א. גורן, יו"ר: ישיבת יום 25.2.2010, נוכחים 5 מחבריי הוועדה. המופיע הראשון (אני לא אומר עד, מפני שזה לא בימ"ש ונקרא לך 'המופיע'), אלוף מילי עמוס ירון, לשעבר מנכ"ל משהב"ט וראש אכ"א. אנחנו מודים לך שהופעת בפנינו ונשמח לשמוע את דעתך בנושאים שעל סדר היום של הוועדה. שלחנו לך את החלטת הממשלה בנוגע לנושא הוועדה, ונשמח להחכים ממך. תודה רבה.

הופעתו של אלוף מילי עמוס ירון, לשעבר מנכ"ל משהב"ט וראש אכ"א

אלוף מילי עמוס ירון: שלום רב לחבריי הוועדה ולהקהל שיושב כאן. אני מאוד שמח להופיע בפניכם ושמח על כך יותר, שהקימו את הוועדה הזאת. לדעתי, מוטב מאוחר מאשר בכלל לא, וזה היה צריך להיות הרבה זמן קודם. ומדוע? אם אני מנסה להיכנס לעורם של אבותינו המייסדים ולנסות להבין מה היה בראשם כשהם הקימו את אגף השיקום, ואת מי הם רצו לראות ככאלה שאגף השיקום צריך - אגף השיקום בסופו של דבר שליח של כל מערכת הביטחון ובמקרה הזה, של עם ישראל - מה צריכים לקבל אלה ששילמו בחייהם, משפחותיהם ואלה שנפצעו. ומתוך היכרותי הבלתי אמצעית של מה שקורה באגף השיקום, עקב שירותי כמנכ"ל משהב"ט במשך 6 שנים, חלה שחיקה בלתי רגילה בין מה שאני תפיתי כרעיון מכוון של אבותינו המייסדים מה צריך להיות, לבין מה שקורה בפועל 50, 55, 60 שנה לאחר העניין.

עכשיו, אני לא שמתי את העניין הזה בצד ועברתי לסדר היום, אלא התחלתי לפעול כי חשבתי שזה מחובתי לפעול. אם אני חושב שישנה שחיקה כה גדולה עפ"י תפישתי, אז

לא יכול להיות שאני לא אפעל. ודרך אגב, הדבר ראשון שעשיתי, גדול, זה קיבלתי החלטה להפריד את אגף השיקום וליצור שני אגפים: אגף שיקום הנכים ואגף המשפחות. כי בשלב שאני כיהנתי כמנכ"ל (לדעתי זה גם היה הרבה זמן קודם), לא ראיתי שום קשר בין שתי האוכלוסיות האלה. והבנתי ששתי האוכלוסיות האלה נפגעות כתוצאה מכך שמטילים על אגף אחד, או במקרה זה על ראש אגף אחד, לטפל בסוגיות כל כך סבוכות, בהיקפים כל כך גדולים, עם תקציב – בזמנו, אם אני זוכר נכון, התקציב של אגף השיקום עמד משהו על 3,5 קרוב ל-4 מיליארד ₪ לשני האגפים. סדרי גודל כאלה לא הולכים ברגל. אבל נעזוב רגע את הכסף בצד, הטיפול בגוף הזה, להטיל את הכל על ראש אגף אחד זה לא נכון. ואחרי מאבקים לא קלים, בסופו של דבר העניין הזה בוצע ויש שם שני אגפים.

אני לא יודע בדיוק מה הלקחים של המערכת היום, כתוצאה מהפעולה שעשיתי אז, אף אחד לא בא ומשתף אותי בלקחים האלה, אני מקווה שזה דבר חיובי. כי אם זה היה דבר לא חיובי, היו וודאי מאחדים את זה מחדש.

א. גורן, יו"ר: אנחנו שמענו דיעות חיוביות.

אלוף מילי עמוס ירון: יפה.

אז זה תחום אחד, שראיתי שמהו לא תקין פה בעניין, וחשבתי שנכון שאני אטפל בו.

דבר נוסף שראיתי, שבמצב הזה שישנו, עם סדרי גודל של- כמה יש? 80 אלף, סדרי גודל?

א. גורן, יו"ר: 90,

אלוף מילי עמוס ירון: בתקופה שלי, משהו כמו 80, 80 ומשהו אלף.

אביהו דיסטלמן: אבל מטופלים כ- 55 אלף.

אלוף מילי עמוס ירון: בסדר. לצורך מה שאני רוצה לומר, עשרות האלפים

האלה הביאו לידי כך שנוצרה מעין מוטיבציה בלתי נשלטת של אלה עם האחוזים הנמוכים, להידמות לאלה עם האחוזים הגבוהים. לא מבחינת הפגיעה-הפציעה, מהבחינה הפיזית, אלא מהבחינה של התנאים. ונוצר פה מצב של איזה מין תחרות ומוטיבציה אדירה להגיע למשהו שישנו אצל מישהו באותה חצר.

עכשיו, המאסות האלה יש להן כוח פוליטי ואני נתקלתי בדברים שאני חלקם הצלחתי, חלקם פחות, ודברים נכונים שהיו צריכים להיעשות. ואם נכשלת, בדרך כלל זה היה כתוצאה ממצב שהגורמים הפוליטיים לא איפשרו לבצע את מה שאכן צריך לבצע. כלומר, זה לא שהדברים שצריך לעשות אותם, לא היו נכונים, אלא לדרג הפוליטי לא היה את הכוח הפוליטי בשביל להעביר את ההחלטות הנכונות. ולכן כל כך חשובה הוועדה הזאת.

חשוב גם, אם יצליחו באמת, לאמץ את המסקנות שאני מקווה שיהיו ברוח שאני מדבר עליהם. אני חושב שאי לטפל בסוגיה כזאת, שלא בדרך של מהפכה.

כשאני אומר בדרך של מהפכה, אני מדבר על זה שכולם צריכים להבין שלא מה שהיה זה מה שיהיה, בצורה אחרת. כי כתוצאה ממה שאמרתי מקודם, שחלה סחיפה וסחף אדיר בכל מה שקשור לעוד ועוד תנאים, ואם את העניין הזה לא ייחתכו בצורה שמאוד כואבת (וגם לי זה יכאב), אבל אין דרך אחרת – הנושא הזה יחזור חזרה לקדמותו. לא יהיה כוח, למערכת, לעמוד בפרץ.

כי נניח שיהיו החלטות כאלה ש'בוא נוריד קצת פה, בוא נוריד קצת, נעשה את זה בצורה כזאת, בצורה אחרת, הדברים האלה יחזרו חזרה אחת-שתיים למה שהיו.

אין, אנחנו דמוקרטית והפוליטיקאים נבחרים (אני מדבר

כרגע בקונוטציה הכי חיובית של העניין), הם נבחרים והם צריכים את הסיוע של הבוחרים שלהם, ו-80 אלף איש זה מאסה ויש להם השפעה, ולדעתי ולפי תפישתי ההשפעה הזאת, במקרה הזה, היא השפעה לא קונסטרוקטיבית. לא קונסטרוקטיבית למי שבאמת באמת באמת זקוק לטיפול, שזה היה חזונם של אבותינו המייסדים: שמי שבאמת באמת זקוק לטיפול, שלגביו לא תהיינה מגבלות. ועכשיו אני פותח סוגריים ואומר לכם: בכל הפגנה שבזמן שירותי כמנכ"ל, באתי לנכים היות 'קשים' (אלה קטועי הרגליים, או קטועי הגפיים, או המשותקים) ואמרתי להם תמיד: שום דבר לא אחסיר מכם, מה שאתם רוצים תקבלו. שום מגבלה. השמים הם הגבול. אבל זה צריך לבוא על חשבון משהו. ואז תמיד שאלו 'ואיפה החשבון?' ואז היה מתחיל הוויכוח.

לדוגמא (אני עוד פעם פותח סוגריים ואסגור אתם): אני הצלחתי מחזור אחד – אני חושב שזה מחזור של 3 שנים – הסתכלתי על נקודה של הרכב ובאתי ואמרתי בצורה, באמת הכי פשטנית: אני לא מבין אתכם, היום אוטו של 3 שנים זה אוטו חדש, מה זאת אומרת להחליף אותו? (נדמה לי שזה היה 3 שנים, תתקנו אותי), הרי אני לא מבין אתכם, מה זאת אומרת? אתם יודעים כמה כסף- נדמה לי שזה עמד על איזה 10 מיליון, אני לא זוכר כבר – מה זה העניין הזה?! ובאתי לארגון הנכים וחוץ מלזרוק עליי עגבניות, צעקות מפה ועד הודעה חדשה, ואני לא וויתרתי והצלחתי להחזיק מחזור אחד וזה חזר חזרה לסורו.

אני חושב שבמישור העקרוני צריך לשנות את חוק הנכים בצורה ברורה מאוד. מבחינתי, מי שנפצע יהיה תחת אגף השיקום, ומי שחלה – פרט להלם קרב – מי שחלה, שימצאו

פתרון אחר, לא באגף השיקום. רוצים בביטוח הלאומי?
בביטוח הלאומי, איפה שיחליטו. לא תחת אגף השיקום!
אז אני אומר את זה חד-משמעית, קטגורית, אם תשב וועדת
מומחים ותגיד: בנוסף להלם קרב יש עוד משהו, אני לא
אתנגד. אבל אני לא מוכן שלמעלה מ-30% של המחלות
שרובן מחלות שהן 'היית או לא היית, אתה תחלה בהן'.
ומעמיסים את העניין הזה על אגף השיקום. חייל שקיבל
פסוריאזיס, אז הוא עכשיו צריך לסחוג את עצמו 40-50
שנה בתור נכה של אגף השיקום? איזה יתרון בכלל, יש
לאגף השיקום לטפל בחולה הזה, חוץ מלתת צ'ופרים או
תנאים, שאני לא יודע למה הם צריכים לקבל אותם בכלל.
איזה מקום יש להשוות, בין חייל שנפצע לבין חייל שחלה,
שבדרך הטבע הוא כנראה היה חולה.

היה לי וויכוח גדול מאוד עם השופט שמגר, בעניין של
מסקנות הקישון. אבל באיזושהי צורה הבנתי אותו, כי הוא
אמר 'שמע, אין פה דברים מוחלטים'.

אבל בעניין הזה של המחלות, לדעתי צוות מקצועי יכול
לחתוך בסכין דקה או בהתחלה בגרזן ואח"כ בסכין דקה,
ולמצוא את ההפרדה הנחוצה מאוד במי צריך להשתייך
לאגף השיקום ולקבל את הטיפול המכסימלי, ומי לא.
ישנה סוגיה של תאונות דרכים, ופה אני גם די חד-משמעי
בעניין.

קודם כל לגבי חיילים בשירות חובה. אני חושב שחיילים
בשירות חובה – וזה לא חשוב בכלל אם הוא בחופש או לא
בחופש – חופש זה חלק מהשירות, זה חלק משירות חובה.
זה שחייל יצא לחופש (אני מדבר בשירות חובה), חופש
מבחינתי הוא חלק מהשירות. וחוף מאשר תאונת דרכים
כתוצאה משימוש יתר באלכוהול או בסמים, מבחינתי הוא

נכה שצריך להיות מטופל ע"י אגף השיקום לכל דבר.
מבחינתי זאת פציעה שהמערכת צריכה להכיר בו, ולא חשוב
איפה היתה תאונת הדרכים. אני מדבר על חייל בשירות
חובה!

הדבר היחידי, אם הוא נתפש נוהג בשכרות, לא יוכר.
השאר, לא משנה מה הנסיבות, הוא צריך להיות מוכר.
לא כך לגבי אנשי הקבע, לא כך לגבי כל המסופחים לאגף
השיקום קרי השוטרים, הסוהרים ושירותי הביטחון
האחרים. תאונות דרכים של האוכלוסיה הזאת, רק עקב
השירות, וצריך למצוא איך לתת תשובה לעניין הזה.

ד"ר גבריאלי קלינג: מה לגבי מילואים?

אלוף מילי עמוס ירון: מילואים מבחינתי, הוא כמו חייל בשירות חובה. כל
מה שחל על חיילים בשירות חובה, צריך לחול על חייל
בשירות מילואים.
עכשיו, לדעתי, אם תלכו בכיוון הזה, זה חופף למה שאמרתי,
שפה תהיה מהפכה. והדברים האלה יוכלו לעבוד כפי שאני
חושב שהם צריכים לעבוד ולעבור, רק בדרך הזאת. כי ברגע
שיתחילו לערבב, לא נגמור עם הפרשיה הזאת.
לדוגמא, בעניין הזה של זכאות רכב, מבחינתי הדבר הזה
צריך להיות פשוט מאוד: רכב צריך לבוא עם פגיעה בניידות.
אם אתה לא יכול לנייד את עצמך כתוצאה מפגיעה, אז
המציאו את הסידור של הרכב.

גם זה תמיד אמרתי לנכים הקשים: אתן לכם איזה רכב
שאתם רוצים, אחליף לכם אותו כל שנה, אבל תהיו איתי
במה ש- עשיתי רק מחזור אחד. בשום אופן לא.
אני רוצה לסיים, אולי, בעוד נקודה אחת שחייבת לקבל
פתרון. עובדי אגף השיקום הם עובדי מדינה לכל דבר, אי
אפשר לעבוד ברצינות באגף השיקום 40 שנה. התפקיד הזה

שוחק בצורה בלתי רגילה – אני מדבר על אלה שעומדים מול האוכלוסיה הזאת, העובדים הסוציאליים ואלה שעובדים במשרד מול התביעות. העובדים האלה נשחקים בתהליך של זמן, והשחיקה הזאת, בדרך כלל, גורמת לדבר פשוט מאוד, לזה שהם מתחילים לזרום עם הזרם. 'מה אני אתווכח איתו, קח עוד זה, קח עוד זה'. לא יכולים לעמוד בלחצים.

ופה העובדים האלה צריכים לקבל תשובה על העניין הזה, איזושהי תשובה.

קודם כל, אחת התשובות המרכזיות שתהיה לעובדים, אם בסופו של דבר יוחלט לעשות את מה שאני אומר, אז סדר גודל גדול מאוד של הבעיה תרד מהם. אז זה כבר חלק מהפתרון. אבל גם אז, יש אוכלוסיות מאוד מאוד קשות לדוגמא אוכלוסיה שאני ממליץ שכן תישאר במסגרת אגף השיקום, אלה של הלם קרב זו אוכלוסיה חלקה מאוד מאוד קשה. מאוד קשה. והעובדים נשחקים, ואם לא ימצאו דרך איך לתת תשובה לשחיקה הזאת – והיא יכולה להיות בכל מיני דרכים – אז אני ממליץ לכם להתמודד גם עם הבעיה הזאת ולמצוא את הדרך איך לפתור אותה.

א. גורן, יו"ר: תודה רבה. הייתי רוצה לשאול אותך בשני נושאים שהם במנדט של הוועדה, ולא הרחבת על זה.

א. הנושא של צירוף כוחות ביטחון שונים, למסגרת של נכי צה"ל. והופיעו בפנינו ארבעת הראשים של אותם מוסדות: המשטרה, שב"כ, שב"ס ו'מוסד' והם אמרו לנו בהגינות רבה, שהם מעוניינים להישאר במסגרת הזאת אבל כל מה שיוחלט לגבי נכי צה"ל – נגיד הפרדה בין מחלות ופציעות – הם יקבלו על עצמם כל דבר, ובלבד שהם ישארו פרללים לנכי צה"ל. זה נושא אחד שאנחנו צריכים לבחון אותם;

ונושא שני, אני לא יודע אם יש לך דיעה לגביו, אבל מעסיק אותנו בנושא של 10% - 19%, מציעים לנו עכשיו גם להרחיב ל-20% - 29%. שגם הם, במקום לקבל את הטיפול החודשי, יקבלו היוון הקצבה שלהם והם לא יהיו בטיפול של מערך הביטחון.

אם יש לך איזה דיעה בנושאים האלה, נשמח לשמוע. אלוף מילי עמוס ירון: לגבי המשטרה ושב"ס - שב"ס יותר קל, המשטרה טיפה יותר קשה. באופן עקרוני, אם הייתי יודע למצוא - כי הרי שירות במשטרה הוא לא שירות (אני לא מדבר על אלה שמשרתים שירות חובה במשטרה. מי שמשרת שירות חובה במשטרה, קרי מג"ב, דינם כמו חיילי צה"ל. אין לי על זה בכלל פה). אבל אם תמצאו את הדרך, כפי שאמרתי, בשב"ס זה הרבה יותר קל, אבל המשטרה חשופה לא פחות, לפעמים אולי יותר, לאירועים שהם אירועים ביטחוניים פר אקסלנס. ואני לא הייתי רוצה לראות, בסופו של יום, מצב ששוטר שנפצע בפעולה כנגד מחבלים פה בתוך ת"א, ועל ידו היה חייל שבמקרה שם, והחייל יקבל תנאים וטיפול כזה, והשוטר טיפול כזה.

אם יצליחו לעשות איזושהי התאמה נכונה בעניין הזה, זה מה שהיה צריך להיות. או במילים אחרות, רוב השוטרים ש- קודם כל, אם תקבלו את העניין של המחלות כבר הוצאנו אוכלוסיה גדולה מאוד. אבל רוב השוטרים ושב"ס, צריכים להיות מבחינתי גוף נפרד. אני לא רואה את הצורך לתת למי שהוא לא מתנדב - לא זה שהלך לשב"ס ולא זה שהלך למשטרה - אני לא רואה צורך שהם ישארו במסגרת הטיפול של אגף השיקום.

עכשיו, אם תשימו לב, כל מה שאני אומר זה בשביל דבר אחד: בשביל שמי שיישאר באגף השיקום, יקבל את התודה

וההוקרה כפי שהוא צריך לקבל.

עכשיו, לגבי שירותי הביטחון האחרים, גם איתם אין לי שום בעיה בעניין. אם המחלות יוצאות מהעניין, אז אין שום בעיה וכשאנחנו מדברים על פציעות, אז דינן כמו צה"ל.

אבל אני לא רואה סיבה, למה הפקידה באיזשהו מקום, שהיא חלתה בשירות כזה או אחר, ה'מוסד' או שב"כ, או פקיד, נבצר מבינתי מדוע היא צריכה להיכנס לתוך האוכלוסיה הזאת.

כך שאני חוזר עוד פעם להמלצה המרכזית: אם תוציאו החוצה את כל נושא המחלות מתוך אגף השיקום, לדעתי רוב הבעיות האחרות מתגמדות והן יכולות לקבל פתרון. שאלת גם לגבי ה-29%-20%. אני מראש לא רוצה את הפתרון הזה, אני רוצה להוציא אותם בכלל אבל אם בסוף זה חלק מהעניין, זה מסתדר לי. אין לי שום בעיה כי זה מוציא את האנשים מהטיפול של האגף, זה דבר נכון לעשות.

אביגדור קהלני: עמוס, דיברת על השחיקה שהיתה לאורך זמן, ושחיקה היתה גם ב-6 השנים שלך. לא הבנתי למה היתה שחיקה, כי לא היה חוק שמגן עליך, או הפוליטיקאים כפו עליך, או ארגוני הנכים בעצם זה שהם שבתו מול המשרד אצלך, עם הכסאות גלגלים, הם השיגו ממך יותר? איפה השחיקה? האם המנגנון שנבנה לא הגן עליך כמנכ"ל משהב"ט, ואז גם אתה מצאת את עצמך נכנס פנימה ונשאב פנימה?

א. גורן, יו"ר: אני הבנתי שזו השחיקה של העובדים, לא? אלוף מילי עמוס ירון: לא רק של העובדים, אביגדור קהלני: לא, שחיקה של התנאים לנכים (הוא דיבר בהתחלה, שאלת הזמן).

אלוף מילי עמוס ירון: אם אתה מסתכל לאורך השנים, ולא צריך לראות

דווקא בתקופה שלי, אבל גם בתקופה שלי – תראה, זה שנתנו לאנשים רכב והם זכאים להחליף אותו אחרי 3,5 שנים, אני קורא לזה שחיקה. כי למה צריך את זה? למה אי אפשר להחליף את זה אחרי 5 שנים?!

אביגדור קהלני: אז יכולת לקבל החלטה, אלוף מילי עמוס ירון: אז הנה אני נותן לך את הדוגמא הזאת: קיבלתי החלטה, ההחלטה הזאת החזיקה מעמד מחזור אחד ואז היתה ההפגנה של הנכים. והם כיפפו את הדרג הפוליטי ואני בסופו של דבר, לא הייתי דרג פוליטי. הייתי מנכ"ל שמקבל מרות של השר, והשר החליט מה שהחליט והם צריכים לבוא חזרה.

אביגדור קהלני: אז איך אפשר למנוע דבר כזה? אלוף מילי עמוס ירון: ע"י זה שהוועדה הזאת תמליץ המלצות. ההמלצות האלה יקבלו גושפנקא של החלטות ממשלה – אם צריך להעביר את זה בחקיקה, שיעבירו את זה בחקיקה. אם צריך להעביר את זה בתקנות, שיעבירו את זה בתקנות. אין שום בעיה.

אבל יש שורה שלמה של דברים שבאתי איתם לשינויים, אני זוכר סוגיה קשה מאוד של האלמנות. באתי איתם לוועדת שרים, בוועדת שרים היא נפלה לא כי היא היתה צריכה ליפול. כי הצד הפוליטי הפיל אותה, כי כולנו היו משוכנעים שעם מה בא זה נכון לעשות. או גם בכל מיני סוגיות של הנכים.

אבל הדרג הפוליטי היה מושפע מלחצים של ארגון נכי צה"ל שכבודו במקומו מונח, אני לא מעביר ביקורת חס וחלילה, הוא צריך לעשות את תפקידו והוא מצא את הדרכים איך ללחוץ על הצד הפוליטי, שימשיך להיטיב עם התנאים שהם דורשים. והם, מבחינתם, כל שנה היו באים עם דרישות

חדשות.

חלק מהדרישות היו מקוריות וחדשות, וחלק מהדרישות מה שהם לא נענו שנה קודם, היו שמים איזשהו- דבר לא היה נעלם. אז מה שלא הצליחו בשנה שעברה, שמים עוד פעם על השולחן. תמיד היתה הרשימה (וזה גם טכניקה של מו"מ), ואני לא מעביר שום ביקורת על הארגון בעניין הזה, זה התפקיד שלו, הוא נבחר.

אבל אנחנו צריכים לראות מהבסיס, שאם מביאים למצב כזה שיש לנו 80 אלף או 85 אלף איש, צריכים להבין שיש פה כוח פוליטי.

עכשיו, אם זה באמת נכון שיהיו ה-85 אלף, אז לא אמרתי שום דבר, אם זה באמת נכון. אבל אולי זה לא נכון שיהיו 85 אלף. בוא נייבש את הביצה, ולא נתחיל להילחם נגד כל יתוש. כי בלחימה נגד כל יתוש, הדרג הפוליטי עומד חסר אונים, ואני לא אומר את זה בביקורת. זה חלק מהמשחק. אז צריך לראות - בזה התחלתי - צריך לראות אם אנחנו משחקים את המשחק הנכון בכלל. ואני טוען שאנחנו לא משחקים את המשחק הנכון. כי המשחק הנכון הוא, להחליט במי באמת באמת צריך לטפל. שכל העם הזה ידע, במי באמת באמת מטפלים. כי כשהוא יצטרך אח"כ לרוץ תחת אש ולהסתער, אז הוא ידע שאם חס וחלילה יקרה לו משהו, אז השמים הם הגבול. הרי בסוף, אם היינו ממשיכים בדרך הזאת ולא עושים שום דבר, הם היו ממשיכים להישחק. אלה של ה-40, 50 והלאה. אלה היו ממשיכים להישחק.

פרופ' ערן דולב: קודם כל, תודה על זה שהצגת בפנינו משנה די סדורה.

בעיניי, מה שאתה אמרת (למרות שהמילה הזאת לא נשמעה), נותן את ההדים של דבר שעולה פה כל הזמן, וזה

בעצם שאנחנו לא אמורים לעסוק רק בכסף לצורותיו, אלא בערכים. דבר שהוא מאוד חשוב. ואני אומר את זה בשביל הפרוטוקול.

אבל יש עוד דבר אחד: בתחילת דבריך, אתה ציינת דבר שהוא מאוד חשוב בעיניי, למרות שחלפו כמה שנים, על הכוונה המקורית של האבות המייסדים. אם אני זוכר, כמעט, את הציטוט של הכוונה המקורית, זה: שיקום – להחזיר את הנכה למעגל החברתי. אנחנו מדברים פה על כסף. אני רוצה לשמוע, קודם כל על תפקוד אגף השיקום מבחינת השיקום, ועל השינוי בתפקוד – אם יש כזה – אחרי ההפרדה; ועל איזה דגשים צריך לדבר באגף השיקום?

אלוף מילי עמוס ירון: אם אנחנו מסתכלים אחורנית – וזה היו חלק מהבעיות, אני חושב שעד היום, אני לא מעודכן להיום איך הם מתמודדים עם זה – או קודם כל, מבחינת באמת, עוד פעם, האבות המייסדים. היתה להם כוונה שהאנשים האלה שנפגעו (לכן גם קראו לזה אגף השיקום), שהשיקום יהיה לא רק מההיבט הפיזי של טיפול בפציעה, אלא עם הפציעה צריך גם למצוא את הדרך לשקם אותו בעבודה, שיקום כלכלי, שבסופו של דבר משפיע גם על הרגשתו של הפצוע והשפעות פסיכולוגיות כאלה ואחרות.

בתחילת שנות קיומה של המדינה, ראינו שמצאו דרך לשקם, לדוגמא, נכים קשים, דרך זה שנתנו להם הטבות, במקרה זה רישיונות למוניות; במקרה אחר תחנות דלק. אני חושב שמה שעשו אז, זה היה נכון. אבל זה היה נכון לאז, החברה התפתחה, הכלכלה התפתחה ולא תמיד מה שהיה נכון לאז, הוא גם נכון להיום. ואני זוכר, כשבאנו להתמודד עם העניין הזה, אז עוד פעם, בסדר זה היה אז,

אבל זה לא מתאים להיום. טוב, אתה רוצה להוריד את זה היום, אז תן משהו אחר. תן במקום. כל הזמן: תן במקום. זה פעם אחת.

יש דברים שאפשר היה לעשות אותם בעבר, ואי אפשר לעשות אותם היום. וחלק מהדברים שאפשר היה לעשות אותם בעבר, אי אפשר לעשות אותם היום והיום הדרך היחידה לעשות אותם, לפעמים, זה דרך כסף. עושים את זה בכל מיני תחומים, וזה לא דבר פסול.

כי לפעמים האיש עצמו יודע, הוא אומר: 'מה אני צריך את עובדת אגף השיקום, שתדאג לשיקום שלי? תן לי את העוד כך וכך שקלים, אני אמצא את המאמן שלי, את המדריך שלי, את החבר שלי, אני כבר אמצא לבד מה שאני צריך ורק עוד כך וכך כסף לחודש, ואני אדע איך להשתקם'. אז מה, זה רעיון לא נכון? זה רעיון נכון מאוד, למה לא?

אבל אני חוזר עכשיו, אם היינו מגיעים לידי כך שהטיפול של אגף השיקום הוא רק ב-30% מאשר ה-100% האלה, אז היינו יכולים גם את השיקום להעלות ברמה. אבל כשאתה צריך לטפל בכל כך הרבה אנשים, ואף פעם לא העלו את מספר המטפלים של אגף השיקום או לא קבעו אף פעם מפתח – תקנו אותי אם אני טועה – לא קבעו אף פעם מפתח של תקנים פר נכים. אף פעם לא היה דבר כזה.

פרופ' ערן דולב: זה המסקנה של וועדת ורדי, אם אני זוכר נכון. אלוף מילי עמוס ירון: אתה יודע, ערן, נציבות שירות המדינה אף פעם לא היתה 'גיבר' גדול ותמיד זה היה וויכוח, ואף פעם זה לא היה נגמר כפי שזה צריך להיגמר, תמיד זה עניין של פשרות. בסופו של דבר, אתם יודעים, פשרות, פשרות, בסוף הפשרה הזאת במי היא פוגעת? היא פוגעת בסוף באותו נכה שצריך לקבל את הטיפול.

אז אני חושב שמבחינה ערכית כן צריך למצוא דרכים איך לשקם, אבל אני אומר, העניין של השיקום, הוא בראש ובראשונה בעייתם של שני נושאים: נושא אחד זה כ"א שיטפל בזה ונושא שני זה כסף. שני הדברים האלה בסוף, ביחד, זה כסף. וצריך למצוא – אני לא מטיף להעלות באגורה אחת, את התקציב של אגף השיקום, אני מטיף להוריד את התקציב של אגף השיקום וחלק אותו אחרת. ואם נוציא את כל אלה שלפי תפישתי לא צריכים להיות, יתפנה הרבה מאוד כסף שיוכל ללכת לא חס וחלילה לתוך מערכת הביטחון, שיוכל ללכת ולטפל כמו שצריך גם במשפחות השכולות וגם בה.

אני אתן דוגמא על המשפחות השכולות, זו אולי דוגמא שתאיר את עיניכם, על וויכוח חריף מאוד שהיה לי, שהוא נקבע כתוצאה מלחץ פוליטי של פוליטיקאים שלא היו מסוגלים לעמוד בזה – ופה אני לא מסכים איתם. זו חולשה שלא צריכה להיות, ואני אתן את הדוגמא.

מאז הקמת המדינה, המשפחות השכולות היו מקבלים תגמולים עפ"י מבחן הכנסה. כי מה היה בראש של אבותינו המייסדים? מהתגמול עבור השכול, אי אפשר להיות עשיר. צריך לתת למשפחה, את האפשרות לחיות את חייה בכבוד. לא צריך לתת לו את הכסף בשביל להעשיר אותו, ולכן נקבע העקרון של מבחן הכנסה. שאם יש משפחה שכולה שהכנסה שלה היא ברמה גבוהה, היא תקבל x ואם יש משפחה שאין לה כלום, היא תקבל +x. ובמשך כל שנות תקופתי כמנכ"ל, באו הארגונים ולחצו עליי לחצים מפה ועד הודעה חדשה. אמרתי להם: זה לא. לא תקבלו כלום. אמרתי להם יותר מזה: תבואו אליי עם אלה מעוטי היכולת, ואם אתם רוצים להוסיף להם – אני אתן להם.

אבל מה אתם אומרים לי? אתם רוצים שאני אתן עכשיו למי שלא צריך את הכסף הזה בכלל?! ולא 'שברו' אותי. אמרתי: תקימו וועדה. שר הביטחון אמר: תקים וועדה כזאת, וועדה כזאת. בסוף אני עזבתי את המשרד וכשעזבתי את המשרד, סדרו את העניין. לא יודע כמה כסף זה עלה,

דובר: 120 מיליון. אושרה גם ב.. שלך, הוספנו להם 150, וכמו שאמרת-

אלוף מילי עמוס ירון: אבל זה לא לעשירים,

דובר: לא, לחלשים. והוספנו עוד 120, סה"כ 270.

אלוף מילי עמוס ירון: והדרג הפוליטי לא היה מסוגל לעמוד בזה. למה? למה צריך את זה?

א. גורן, יו"ר: אני לא אחדש לך, אם אומר שחלק מהדיעות שהבעת כאן, מתחברות גם לדברים של אחרים וזה רק מחזק את הדברים של האחרים.

כמובן ניקח אותם בחשבון בשיקולינו, ובמיוחד נשים לב לנושא הזה של ההפרדה בין פציעות ומחלות ואולי נמצא איזה פתרון שיניח את הדעת לכולנו.

יחד עם זאת, אני רוצה להסביר לך, שמדברים על לחצים פוליטיים ולא פוליטיים, אז הוועדה הזאת החליטה בישיבה הראשונה שאם נשנה במשהו, השינוי יהיה מעתה ואילך ולא יפגע בנכים קיימים.

אלוף מילי עמוס ירון: זה בסדר, מקובל עליי.

א. גורן, יו"ר: אז זה כבר קצת מוריד את המתח.

אלוף מילי עמוס ירון: אני מסכים לזה, אין לי שום בעיה.

א. גורן, יו"ר: החלטה נוספת, החלטנו גם שיהיה open court, כל מי

שרוצה לבוא הנה שישמע ויראה, אין סודות כאן, מפני

שאנחנו וועדה ציבורית ובלתי תלויה שמורכבת מאנשי

מקצוע.

רק החכמת אותנו, אנחנו מודים לך. תודה.

אלוף מילי עמוס ירון: תודה לכם.

(תום הופעתו של אלוף מילי עמוס ירון)

א. גורן, יו"ר: המשך הישיבה ב-14.15.

תום ישיבת לפנה"צ